

Van provocatie naar lokale innovatie

Nozems, provo's, dolle mina's van de jaren 60 zijn nu vijftig jaar ouder en manifesteren zich opnieuw. Nu niet op straat maar in het vrijwilligerswerk en nieuwe maatschappelijke organisaties.

Jan de Rond

GASTOPINIE

In de jaren zestig van de vorige eeuw gingen de twintigers te keer tegen alles wat los en vast zat. Regenten en autoriteiten op allerlei gebied (onderwijs, overheid, kerken) moesten het ontgelden. Nozems, provo's, dolle mina's en jongelui met lang haar bepaalden het straat- en wereldbeeld en vulden de toen nog schaarse media. Provocer en protesteren was het parool.

In 1968 kwamen jongeren op verschillende plaatsen in de wereld in opstand tegen het gezag. In 1969 werd de Leerplichtwet in Nederland ingevoerd en in 1970 stopte onder invloed van nieuwe mogelijkheden voor geboortebeperving de naaorlogse geboortegolf.

De twintigers van toen zijn nu vijftig jaar ouder en manifesteren zich opnieuw. Nu niet op straat en in de media maar in het vrijwilligerswerk en nieuwe maatschappelijke organisaties.

Vrijwilligerswerk

De eerste babyboomers, geboren in 1945, bereiken in 2010 de pensioengerechtigde leeftijd. Een aantal was in de jaren na de eeuwwisseling al geheel of gedeeltelijk gestopt met werken door VUT en andere regelingen. Zij kregen meer vrije tijd en stapten in grote aantallen van werken over op vrijwilligerswerk. Het aantal senioren (65-plussers) in het vrijwilligerscorps in Den Bosch steeg van zo'n 7.000 in 2010 via 8.000 in 2014 naar ruim 11.800 in 2018 (+68 procent)! De senioren van nu stromen in grote aantallen de vrijwilligersmarkt op. Straks, na 2020, gaan ze in net zulke aantallen stoppen en wat dan?

Sinds de eeuwwisseling is in Den Bosch naast het aantal vrijwilligers, van 30.000 in 2002 naar 47.500 in 2016, ook het aantal verenigingen en stichtingen flink gestegen. 247 nieuwe organisaties zagen het levenslicht, de meeste organisaties in de sectoren maatschappelijke/sociale doelen (81), kunst/cultuur (67), natuur/milieu (24), buurt/wijk (19) en sport (18). De relatief grootste groei is te zien in de sectoren maatschappelijke/sociale doelen, natuur/milieu en internationale hulp/solidariteit. Respectievelijk 41 -, 38 - en 23 procent van de nu actieve organisaties in deze sectoren zijn ná de eeuwwisseling opgericht, een opmerkelijk gegeven.

Aan de richting waar deze energie en vrije tijd wordt ingezet is te zien

welke sentimenten leven en welke koers de samenleving volgens mensen die vrijwilligerswerk (zijn gaan) doen, moet gaan. Vrijwilligerswerk is doneren van vrije tijd aan iemand of iets anders dan jezelf en je familie. Vrije tijd doneren is een onorthodoxe vorm van democratie, uiting geven aan je belangstelling en wensen voor de toekomst. Steeds meer mensen stellen zich de vraag: 'wat ga ik er aan doen' in plaats van naar anderen te kijken en af te wachten.

Sociale hervormers

Nog opmerkelijker dan 247 nieuwe organisaties sinds de eeuwwisseling is dat van deze 247 er 149 zijn opgericht na 1 januari 2010. Is het toeval dat 2010 ook het jaar is dat de eerste babyboomers, de twintigers van de jaren zestig van de vorige eeuw, 65 jaar werden? Laten zij zich niet alleen in het vrijwilligerswerk opnieuw gelden met hun toegenomen vrije tijd maar ook als sociale hervormers door allerlei nieuwe organisaties op te richten? Laten zij zich niet als in de jaren zestig van de vorige eeuw opnieuw gelden als wereldverbeteraars? Toen (inter)nationaal, opvallend en provocerend; nu lokaal, onopvallend, innovatief en dicht bij huis.

De grote woorden van toen lijken veranderd in kleine daden van nu, maar vanwege hun grote aantallen,

maatschappelijk engagement en organiserend vermogen leggen ze in deze nog betrekkelijk nieuwe eeuw toenemend gewicht in de schaal. Tegelijkertijd is organiseren makkelijker geworden door de digitale revolutie, email, internet en social media.

Nieuwe activisten?

Sturen de senioren van nu het nieuwe particulier initiatief? Zijn de individualisten van nu, jong én oud, de nieuwe activisten geworden? Anders dan vijftig jaar geleden, de jaren zestig. Beter georganiseerd, met meer levenswijsheid en minder provocerend maar net zo bevlogen en bezorgd over de toekomst?

De protestgeneratie van toen laat zich in grote aantallen opnieuw gelden, is milder geworden en nu vooral ergens vóór. Vóór maatschappelijke en sociale doelen, vóór natuur en milieu en vóór internationale hulp/solidariteit, gezien de sectoren die het hardst groeien. Niet toevallig ook de vraagstukken waar wij als maatschappij ons vandaag de dag voor gesteld zien en waarin we keuzes moeten maken: klimaat, ongelijkheid en migratie.

■ Jan de Rond is maatschappelijk makelaar bij Mooi zo Goed zo, Partners in Sociale Sponsoring in Den Bosch.

▲ Dolle Mina's protesteren in 1970 in Utrecht voor geboorteregeling en abortus.

FOTO JAAP HERSCHEL/NATIONAAL ARCHIEF/SPAARNESTAD

“De protestgeneratie van toen is milder geworden en nu vooral ergens vóór